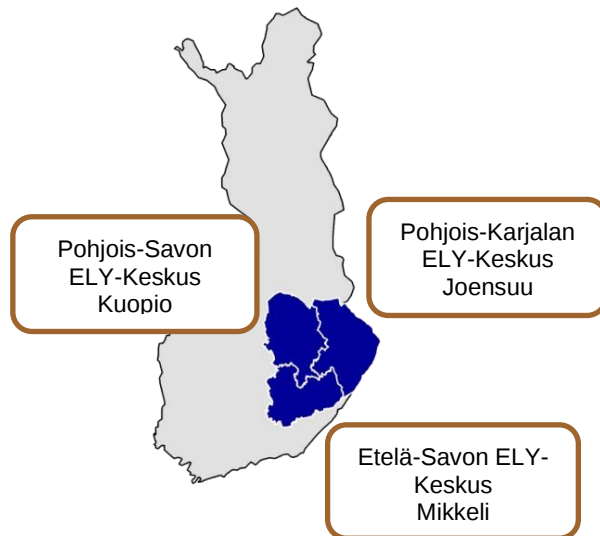




Eduskunta, Talousvaliokunta

Asia: Talousvaliokunta keskiviikko 09.04.2025 klo 11.00 / HE 13/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

Etelä-Savon ELY-keskuksen asiantuntijalausunto



Itä-Suomen Elinvoimakeskus, 1.1.2026 alkaen

Itä-Suomen elinvoimakeskus

Itä-Suomen Elinvoimakeskus aloittaa toimintansa 1.1.2026. Virasto muodostuu kolmesta ELY-keskuksesta. Viraston toimipaikoiksi on esitetty Kuopiota, Joensuuta ja Mikkeliä. Elinvoimakeskuksen syntymistä edesauttaa, että Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimialue käsittää nykyisin L-vastuualueen osalta koko tulevan elinvoimakeskuksen alueen. Myös Etelä-Savon ELY-keskuksen rakennerahastoyksikön toimialueena on jo tällä hetkellä uudistuksen myötä syntyvän viraston koko toimialue.

Viraston toimialueesta tulee maantieteellisesti laaja. Se käsittää kolmen maakunnan alueen ja on noin kuudennes koko Manner-Suomen pinta-alasta. Alueella tulee olemaan 43 kuntaa ja asukkaita n. 540.000. Yrityksien toimipaikkoja on syntyvän viraston alueella n. 40.000 joka on n. 10 % koko maan määrästä.

Alueellisten palvelujen ja yritystoiminnan rajapinta

Tulevien Elinvoimakeskusten toimialueet tulevat kattamaan yhdestä kolmeen maakuntaa. Itä-Suomen Elinvoimakeskuksen toimialue tulee olemaan kolme maakuntaa ja se palvelee kolmen maakunnan sidosryhmiä ja yrityksiä. Keskeisimpinä sidosryhminä ovat kolme maakuntaliittoa, kolme

26.3.2025

maakunnallista yrittäjäjärjestöä ja kolme kauppakamaria. Alueella toimii yksi yliopisto, kolme ammattikorkeakoulua ja kolme ammattioppilaitosta.

Itä-Suomessa alueellinen yhteistyö ja yhteydenpito alueellisesti toimivien organisaatioiden kesken on varsin laajaa. Sidosryhmät jatkavat toimintaansa itsenäisinä organisaatioina ja omilla toimintatavoillaan, johon syntyvän viraston on sopeutettava oma toimintansa. Tavoitteena on yhdenmukainen, kattava ja tasapuolinen sidosryhmäyhteistyö koko alueella. Sidosryhmäyhteistyö on maakunnallisissa ELY-keskuksissa johtajien ja päällikköiden vastuulla. Haasteena uudessa toimintamallissa on resurssien riittävyys, sillä syntyvässä virastossa tulee olemaan noin puolet nykyisestä johtaja/päällikkö -tasoisesta henkilöstöstä. Elinvoimakeskukseen siirryttäessä toiminta-alue laajenee ja etäisyyden pitenevät. Yhteydenpito sidosryhmiin väistämättä vähenee ja etääntyy, varsinkin läsnäolotapaamisten ja -tilaisuuksien osalta.

Yhteydenpito yritysrajpintaan pysynee entisellään, sillä yritysneuvojen ja rahoitusasiantuntijoiden määrän ja toimipaikkojen oletetaan pysyvän nykyisellä tasolla. Rakennerahasto-yksikkö toimii jo tällä hetkellä koko tulevalle elinvoimakeskuksen alueella. Organisaatiomuutos antaa sille mahdollisuuden entistä tiiviimpään yhteistyöhön ns. perus ELY:n yritysneuvojen ja TF-koordinaattoreiden välillä, ja niiden kesken. Liikennevastuualueen resursseihin ja toimintatapaan ei ole odotettavissa isoja muutoksia. Maaseutu- ja ympäristöosastosta on tulossa suurin osasto. MMM ja Ruokaviraston tehtävät keskittyvät kolmen päällikköyksikön fuusioituessa yhdeksi. Läsnäoloa koko syntyvällä toiminta-alueella vahvistaa se, että asetuksen mukaisesti jokaiseen maakuntakeskukseen jää viraston toimipaikka.

Elinkeinokeskusten rooli yritysten kasvun ja kilpailukyvyn kehittäjänä on vahvistettava kohdennettaessa kasvavia t&k varoja vuodesta 2026 eteenpäin. Kasvun edellytyksenä on, että pk-yritysten osuus t&k rahoituksesta sekä ammattikorkeakoulujen osaamisen siirto pk-yritysten kasvun tukemiseen vahvistuu. Elinvoimakeskuksilla tulee olla myös merkittävä rooli vahvistettaessa itäisen raja-alueen rahoitusta Euroopan komission 1.4.2025 linjauksen mukaisesti.

ELY-keskuksien osalta on pidetty rikkautena sitä, että ne ovat keskenään sekä samanlaisia, mutta myös erilaisia. Tämä tulee pätemään myös syntyvien elinvoimakeskuksien osalta. Uudistuksen tavoitteena on luoda entistä vahvempia elinvoimakeskuksia, mutta on myös pidettävä siitä huoli, että sidosryhmäyhteistyö ja yrityksille tuotettavat palvelut tulevat olemaan samantasoisia, yhdenvertaisia ja kattavia kaikissa syntyvissä elinvoimakeskuksissa.

Itä-Suomen Elinvoimakeskuksen valmistelut etenevät aikataulussa. Uudistusta tehdään yhdessä koko henkilöstön kanssa. Tavoitteenamme on luoda yhdessä uutta.

Hannu Mars
Elinkeinot ja osaaminen -vastuualuejohtaja
Etelä-Savon ELY-keskus